

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 6160/1908.

Circular

tuturor oficiilor protoprezviterale și parohiale din districtul Consistorului Arădan.

Dupăce în curând se vor efeptui alegerile deputaților congresuali, dupăce și cu ocaziunea acestor alegeri conform §-lui 27 din Regulamentul de procedură la alegerea deputaților pentru congresul național-bisericesc, lista originală a membrilor sinodului parohial din fiecare comună este a se alătură la protocolul de alegere, dreptceea, ca parohiile să nu fie lipsite de listele membrilor sinodali, ordonăm, că acum cât mai curând, la tot cazul însă înainte de efeptuirea alegerilor de sub întrebare, conducătorii oficiilor parohiale să facă o copie de pe lista membrilor sinodului parohial, care copie să o autentice prin oficiul protoprezviteral concernent. Această copie să se păstreze apoi în arhivul parohial în locul listei originale și cu atât mai vârtos, cu cât la finea anului are a se rectifică și stabili lista pentru anul 1909 și fără lista veche este greu a face lista nouă respective a-o rectifică.

Arad, 19 Septemvrie (2 Octomvrie) 1908.

Joan J. Papp m. p.,
Episcop.

Alegerea din Caransebeș.

Duminecă în 21 Septemvrie (4 Octomvrie) a ales sinodul eparhial din Caranseneș de episcop pe Inalt Prea Cuvioșia Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta*.

Bine este cuvântat cel ce vine în numele Domnului.

Doi bărbați iluștri au împodobit până acum acel scaun episcopesc, vrednici de pie memorie Ioan Popasu și Nicolae Popea. A fost de cuviință ca în scaunul lor să urmeze cel ce mai mult a ostenit la operă grea a organizării acestei tinere dieceze, mâna dreaptă a acelor iluștri arhieriei, părintele *Filaret Musta*.

Sunt grele împrejurările între cari primește toiagul arhieresc. Avem însă deplină încredere în înțelepciunea sa, că va învinge acele greutăți și va restabili în dieceză pacea și bunăvoința între oameni, ca prima condițiune pentru o muncă rodnică. Dintre calitățile episcopesti este indispensabil talentul de guvernare. Arta guvernării, este aceea ce netezește cărările. Nu înțelegem aici netezala accidentală a șiretlicurilor bizantine, ci mâna sigură care știe aplică principiile de guvernare, știe umblă pe urmele lui Hristos. Mirelui bisericei din Caransebeș i-s-a dat din prisos ocaziunea de a-și însuși arta guvernării, dela mari săi șefi, rămași credincioși lui Hristos până la moarte. Acum urmează să-și valideze arta sa spre binele bisericei mult încercată din Caransebeș.

Dar să nu ne seducă cuvântul. În arta guvernării lumești fondul este material, — forța majoră. Și ori cât își dau germanii silința să combată în teorie pe Machiaveli, tot sistemul de guvernare german nu este alt ceva decât ilustrația principiilor-machiaveline. În vocabularul artei de guvernare lumească nu există noțiunea moralei. Ce pe putere este întemeiat cu putere se susține, de aici și schimbările formațiunilor lumești, după cum să schimbă puterea brută.

În biserică stă invers lucrul. Biserica este întemeiată pe morală, să-și poate dar susține numai pe temelile moralei, dreptce fondul artei de guvernare bisericească trebuie să fie moral. Acest fond moral este isvorul viu a puterii bisericești. Unde seacă acest isvor nu mai este biserică lui Hristos.

Acest fond moral a fost atacat, în dieceza Aradului, se zice. Viitorul apropiat va arăta ce este drept din acele grave învinuiri. În acest fatal proces persoana Inalt Prea Cuviosului Arhimandrit-vicar episcopesc, acum episcop *Filaret Musta*, n'a fost atinsă de nici o umbră. Și aceasta este însămnătatea cea mare a alegerii de Duminecă. Sinodul eparhial a luat morala de bază la alegere, punând prin aceasta adevărată temelie viitorului bisericei din Caransebeș. Biserica pusă pe aceste temelii nici porțile iadului nu o vor birui. Și înalt exemplu de educație a dat sinodul generațiilor viitoare prin această resplată a muncii cinstite.

Pe când înregistrăm aceasta norocoasă alegere, nu putem suprima îngrigirea noastră, de chipul cum să lasă în mâna sorții ori a capriciului persoanelor formarea cinului călugăresc. Cinul călugăresc face statul major al bisericeii. Acel stat major trebuie să fie echipat cu toate calitățile mari ale unui principe bisericesc. Cap luminat, viață neprihănită, voință tare — iată tipul unui călugăr. Acești călugări au ridicat odinioară nimbul bisericeii orientale, prin știință, sfintenția vieții și martiriul lor. Acest tip de călugăr nu e permis să dispară din biserica noastră.

Zicem aceasta, pentru că găsim de prea neglijată tagma călugărească. Par că nu se face selecția și educația sistematică a acestui important factor în biserică; nici i-se dă importanța cuvenită. Așa ușor ne putem pomeni cu niște năimiți în fruntea bisericeii. Că doar călugări, buni răi, cum vor fi, se fac episcopi. Să ne cugetăm bine în mâinile cui are să ajungă cheia bisericeii.

Astăzi încă stăm sub influințele mărimii lui Șaguna, dar cine ne asigură că nu se vor ridica alte mărimi moderne, cari să răstoarne tradițiile lui Șaguna? Iată de ce trebuie formată și — cultivată o gardă puternică în sinul bisericeii lui Șaguna.

Să ne bucurăm de norocoasa alegere din Caransebeș, căci știm cheia bisericeii depusă în mâni credincioase, dar în aceeași vreme să solicităm și cultivarea statului monahal, în acărui mâni este dată cheia bisericeii.

»Foaia diecezană« descrie astfel decurgerea alegerii:

Pregătirile și actul alegerii.

Prin hârtia Conzistorului diecezan din 30 August a. c. Nr. 5046 B. deputații sinodali au fost convocați în sesiune extraordinară, iar I. Prea S. Sa Dl Mitropolit Ioan Mețianu a numit mandatar al său pe P. S. Sa Episcopul Aradului Ioan I. Papp, care a avizat Conzistorul diecezan de aici, că va sosi la Caransebeș Sâmbătă cu trenul dela 6 ore sara. Întru întâmpinarea P. S. Sale a mers părintele arhimandrit Filaret Musta, președintele Conzistorului și mai mulți asesori conzistoriali. Dela gară convoiul a plecat spre reședința episcopoească, unde găzduște P. S. Sa al Aradului. La 7 ore sara s'a ținut priveghere — conform prescrișelor Statutului Organic — oficiată de I. P. C. Sa părintele arhimandrit Filaret Musta cu azistența P. C. Sale protosincelul Dr. Iosif Olariu, P. On. Domni protoprezviteri Andrei Ghidu și Dr. G. Popoviciu, a preotului Ioan Stoian; diaconul Dr. G. Ciuhandu și G. Joandrea. P. S. Sa episcopul a luat parte la slujba dumnezească stând în s. altar, iar la Lăudăciuni și Doxologia mare a miruit pe credincioși.

Duminecă la 9 ore dimineața în biserica catedrală s'a ținut s. liturgie, la care a pontificat P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp azistat de I. P. C. Sa părintele arhimandrit Filaret Musta, de P. C. Lor protosincelii Dr. Iosif T. Badescu, Dr. Iosif Olariu; de P. On. Domni prpzviteri Andrei Ghidu, Dr. Traian Putici (Timișoara), Mihail Lucuța (Șiria), — acești doi din

urmă au fost din suita P. S. Sale a Episcopului din Arad, preotul Ioan Stoian și diaconul Dr. George Ciuhandu (tot din înalta suită — referent în senatul școlar în Arad).

După terminarea s. liturgii și chemarea duhului sfânt la orele 12 P. S. Sa Domnul Episcop deschide sinodul eparhial extraordinar ocupând prezidiul. Apoi provoacă pe notarii sinodului ordinar Traian Oprea, Dim. Bogoeviciu, Ioan Marcu, Dr. Oct. Proștean, Ioan Crăciunel, Dr. Oct. Popescu să-și ocupe locul la birou, designând totodată notar al zilei pe deputatul Ioan Marcu.

P. S. Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp adresează sinodului următoarele cuvinte:

Venerabile Sinod eparhial! *Domnilor deputați!*

Prin literele sale ddo Sibiu la 23 August a. c. Nr. 276 Metr. Escelenția Sa Înaltpreasfințitul nostru mitropolit Ioan Mețianu m'a onorat cu încrederea de al suplini în conducerea Veneratului Sinod, convocat pe ziua de astăzi la ședința extraordinară în scopul alegerii de episcop pentru scaunul acum vacant al acestei dieceze.

Când în calitatea mea de mandatariu mitropolitan ocup acest scaun prezidial, o datorință mi-se impune nainte de toate, o datorință pe cât de tristă pe atât și de dureroasă: de a anunța Veneratului Sinod în mod oficial trecerea la cele eterne a meritosului episcop al acestei dieceze, acum de pie memorie Nicolae Popea, carele atât în viața sa, prin activitatea sa rodnică și bine apreciată de toți, cât și prin testamentul ce a lăsat la îndepărtarea sa dintre noi, ni-a dat probe vorbitoare despre aceea, că a fost pururea conștiu de datorința poziției sale de arhieru, deci vrednic următor al apostolilor Domnului, care n'a iubit pe tată și pe mamă, nici pe frați și pe surori mai mult, decât ce și-a iubit neamul și biserica sa națională, carea la vreme potrivită i-a și făcut loc între ierarhii săi.

De acestea sentimente condus, am convingerea firmă, că Veneratul Sinod va veni cu mine de acord, ca la acest loc să dăm expresiune condolenței noastre profunde pentru pierderea acestui distins bărbat al bisericeii și neamului nostru, și deodată cu aceasta să ne înălțăm cugetele la Dumnezeu, visticierul bunătăților și să-i cerem, ca meritosului și de toți veneratului ierarh Nicolae Popea să-i dea odihnă și fericire eternă. În veci amintirea lui.

Am atins acest moment, Venerabile Sinod! nu numai pentru a da tributul venerațiunii noastre memoriei în Domnul fericitului arhieru, dar și pentru a înlesni generațiunilor viitoare cunoașterea incidentului, care a provocat luarea demersurilor din partea factorilor competenți pentru convocarea ședinței extraordinare de astăzi.

Întru niți acum, precum am accentuat la început, pentru alegerea de episcop în scaunul vacant al acestei dieceze, trebuie să ne dăm samă, că ne-am întrunit pentru exerciarea unuia dintre celea mai frumoase și mai cardinale drepturi ale bisericeii noastre, garantate prin s. canoane și prin legea ei fundamentală, iar cât de însemnat este acest drept autonom pentru viața și desvoltarea noastră ca și bisericeă creștină, vom înțelege și aprecia după cuviință numai așa, dacă vom face asămănare între prezent și trecutul nu tocmai îndepărtat, trecut de îndelungate retriște, când credincioșii bisericeii noastre, lipsiți de drepturile bisericeii apostolice sinodale, erau reduși numai la datorințe, fără să li-se recunoască nici cel mai mic drept de

conlucrare în administrarea și conducerea afacerilor lor bisericești.

Dându-ne însă samă de deosebirea dintre timpul de retriște și dintre dreptul autonom de acum al bisericii noastre, care admite și asigură tuturor elementelor ei constitutive dreptul de conlucrare în toate afacerile bisericești începând dela parohie până sus la mitropolie; dându-ne samă și de aceea, că pe baza acestui drept ne-am întrunit și stăm și acum în acest Sinod, — nu numai nu putem nesocoti greutățile, cu cari ni-s'au recăștigat acest drept de viață constituțională, ci din contră cugetându-ne la ele, ni-se impune datorința de a fi totdeauna și astfel și acum mulțumitori cătră toți factorii, cari au sprijinit biserica noastră vie întru recăștigarea moștenirii sale drepte.

„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au grăit voană cuvântul lui Dumnezeu“ scrie apostolul neamurilor în cartea cătră Evrei cap. 13. v. 7 și aceste cuvinte să ne servească și nouă de îndemn pentru a-ne aduce totdeauna și și acum aminte de marele Andreiu, mitropolitul de odinioară al bisericii din provincia noastră mitropolitană, carele cu mână tare și cu braț înalt a lucrat cu zăl apostolesc pentru desrobirea drepturilor bisericii noastre și ni-a exoperat constituțiunea, care ca un far luminos ne arată calea spre naintare și întărire și care nu numai admite, dar ne și impune exercierea drepturilor constituționale, cum este și alegerea de episcop, în cadrul legii pozitive.

De asemenea să ne aducem aminte cu respectul cuvenit și să exprimăm mulțămia noastră și înaltului Guvern al iubitei noastre patrii, care cu bunavoiața ce caracterizează Guvernul unui stat constituțional, a sprijinit biserica noastră în recăștigarea drepturilor ei de biserică autonomă. Dar mai pre sus de toate să ne aducem aminte cu supunere omagială și să exprimăm profunda și călduroasa noastră mulțumită Majestății Sale cesaree și apostolice regești, preagrațiosului nostru Domnitor Francisc Iosif I, care în nemărginita Sa bunătate față cu poporul ortodox român, pururea credincios Tronului, Patriei și legilor țării, s'a îndurat preagrațios a luă biserica noastră ortodoxă română sub înalt și părintescul său scut și prin preainalta și preagrațioasa întărire a Statutului nostru Organic i-a asigurat existența și dezvoltarea liberă spre ajungerea scopurilor ei divine în cadrul autonomiei sale și a legilor Statului.

Să-i cerem deci dela Domnul încă mulți ani de guvernare pacinică spre fericirea popoarelor sale. (Vii aplauze).

Am atins și repetez, că este frumos și plin de mângăiere dreptul autonom al bisericii noastre, dar ori cât de frumos și esențial, ori cât de cardinal este acest drept, un lucru să nu-l perdem din vedere, că acest drept în sine nu este și însuși scopul, ci el este numai un mijloc la ajungerea scopului, care este dezvoltarea și întărirea bisericii noastre naționale pe bazele ei canonice. Dar tocmai că acesta este scopul, astăzi ni-se impune mai mult ca ori și când, că întru exercierea acestui drept să fim cu multă înțelepciune și serioasă cumpenire și această nu numai pentru ca să ne putem folosi de el neconturbați, dar și pentru a-l putea lăsa moștenire dreaptă, întreg și neștirbit, urmașilor nostri spre binele și fericirea bisericii vii, a clerului și poporului pe care-l reprezentăm, și de asemenea și spre binele și fericirea iubitei noastre patrii, a cărei cetățeni credincioși suntem cu toții.

Ca să putem păzi acest așezământ de lege, datori suntem să ne dăm samă, că tăria și puterea noastră de viață n'a stat și nu stă nici în numărul nostru

mare ori mic și nici în bogăția ori sărăcia noastră schimbătoare și trecătoare, ci a stat și stă în păzirea și observarea legii, prin care ne-am afirmat în tot trecutul nostru de un popor de ordine.

De asemenea trebuie să ne dăm samă, că puterea și tăria noastră de viață și dezvoltare a stat și stă în conlucrarea noastră harmonică spre ajungerea scopului marelui: de a păzi unitatea credinței întru legătura păcii și dragostei creștine.

Asemenea conlucrarea să așteaptă dela noi în toate zilele vieții, dar în deosebi acum, când privirile din lăuntru și din afară sunt ațintite asupra noastră, așteptând cu nerăbdare, fiecare după inima sa, să vadă și auză cum se folosește Veneratul Sinod de dreptul său autonom și cum folosește unul fiește carela dintre membrii lui talantul ce i-s'a încredințat, adecă mandatul ce a primit dela biserica vie, clerul și poporul, pe care este chemat a-l reprezenta în aceasta venerabilă adunare.

Venerabile Sinod!

Deși am convingerea, că Veneratul Sinod în genere și fiește care deputat în special este conștiu de drepturile și datorințele sale precum și de răspunderea ce are fiecare năiștea lui Dumnezeu, a prezentului și posterității despre cum își va valoră votul său, totuși în vederea că noi în tot trecutul nostru numai în biserică și prin biserică ne-am susținut și dezvoltat; — dupăce am și aceea convingere, că fiește care deputat știe stările actuale și trebuințele diecezei, — pe lângă asigurarea din parte-mi de a lăsa fiește căruia libera manifestare a convingerii sale, îndemnat mă aflu a da expresiuni dorinței mele și a ruga pe toți și pe fiecare domn deputat în special, ca la actul important, pentru a căruia îndeplinire ne-am întrunit în acest Sinod, să aibă în vedere specială numai și numai binele bisericii, pentrucă biserica ne este tăria și mângăierea noastră, și astfel alegerea ce ne stă înainte să o săvârșiți în dragoste frățească, bună înțelegere și întru frica lui Dumnezeu, și aceasta nu numai pentru a feri dieceza de zguduirii prin valuri de luptă electorală, ci și pentru a avea cât mai curând pe capul încoronat al acestei dieceze, a căruia necesitate au constatat-o factorii competenți prin însași convocarea grabnică a acestui Sinod electoral.

După toate acestea, înălțând de nou ochii cugetului meu la Dumnezeu Tatăl îndurărilor, și rugându-l să ne trimită întru ajutor duhul înțelepciunii, al înțelegerii și al sfatului său celui mare, ca astfel rezultatul alegerii să fie după voia lui și să afle bună primire și la factorii legalmente chemați a se pronunța în cauză, — declar ședința acestui Sinod extraordinar, convocată pe ziua de astăzi în scopul alegerii de episcop, de deschisă.

Cuvântarea P. S. Sale e primită cu vii aclamațiuni de „Să trăiască!“ Să cetește apoi lista deputaților și se constată, că sunt de față 58 de deputați. Prezidiul declară că sinodul e capabil să aducă decise valide.

După aceasta deputatul Coriolan Brediceanu în cuvinte alese arată că constituțiunea bisericească garantează bisericii o dezvoltare pacinică, și că noi credincioși totdeauna ne-am arătat vrednici de ea. Mulțamește I. P. S. Sale că a grăbit să incuvințeze cererea diecezei de a se întregi scaunul episcopesc, apoi P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp, că n'a pregetat să primească a conduce alegerea de episcop. Apoi în cuvinte elogioase amintește de în Domnul fericitul Episcop Nicolae Popea a căruia memorie vecinică va fi

în inimile credincioșilor din această dieceză. Propune în urmă ca vorbirea P. S. Sale a Episcopului Ioan I. Papp să se ia literal la protocol.

Prezentându-se raportul Conzistorului diecezan ddo 11 Sept. 1908 Nr. 6033 despre încetarea din viață a în Domnul adormitului Episcop amintit și despre dispozițiile ce acelaș Conzistor a avut în urma acestei triste întâmplări, raportul să ia la cunoștință. Mai departe să prezintă actele referitoare la alegerea supletoare de deputați sinodali în cercul Sasca-montană. Actele să predau comisiunii verificătoare sinodale.

Se naște discuție, cine are să prezideze verificarea deputaților aleși. Deputatul Dr. N. Ionoscu e de părerea că prezidiul care conduce actul alegerii, la cuvântul și deputatul C. Brediceanu și să hotărește, că prezidiul rămâne acela care a deschis sinodul extraordinar.

Înalt prezidiu comunică că deputații: Ilustritatea Sa dl Dr. Alexandru Mocsonyi, Dr. Petru Pența, au cerut concediu pentru durata acestei sesiuni a sinodului eparhial.

Concediul cerut să acordă.

Comisiunea verificătoare propune, iar sinodul verifică pe dr. Ioan Manguieca și P. Corcan, deputați aleși în Sasca-montană.

Se purcede la alegere. Bărbați de încredere sunt dr. George Popovici și George Serb. S'au dat 57 de voturi, arhimandritul *Filaret Musta* a întrunit 41 voturi, 13 voturi s'a dat pentru Dr. Iosif Olariu, iar trei bile sunt albe.

P. S. Sa Domnul Episcop anunță rezutatul și proclamă ales episcop al diecezei Caransebeșului pe I. P. C. Sa părintele arhimandrit *Filaret Musta*. I. P. C. Sa mișcat răspunde la cuvintele înțelepte ale P. S. Sale episcopului și mulțamește Sinodului care l-a învrednicit de încrederea sa.

Pentru verificarea protocolului de azi, înaltul prezidiu roagă pe domnii deputați cari sunt aici la 5 ore să se prezenteze în reședința episcopoească. Cu cuvinte pline de dragoste creștinească P. S. Sa încheie sinodul eparhial.

În urmă ia cuvântul deputatul Ioan Budințian care în numele sinodului mulțamește P. S. Sale pentru osteneală și cuvintele îmbărbătoare ce le-a adresat membrilor sinodali.

Biografia nou alesului Episcop.

P. C. Sa părintele arhimandrit Filaret Musta este cel mai de demult în serviciul diecezei Caransebeș. A lucrat în continuu liniștit, fără zgomot și reclame în cercul său de activitate.

Născut din familie preoțască în 20 Martie 1839 a primit în s. botez numele Filip. Tatăl său Adam, de origine din Răcăjdia, era pe atunci capelan în Văliug — fostul comitat al Cărașului, — iar mama sa Ruja, a fost fca parohului din Văliug Dimitrie Dobromirescu, de origine din Dubova, fostul confiniu militar. Moșul său, parohul Dimitrie Dobromirescu, s'a îngrijit mult pentru creșterea nepotului său Filip.

După ce a terminat clasele gimnaziale în Beiuș și a studiat drepturile la academia din Debrețin, iar apoi teologia în Caransebeș, fericitul episcop Ioan Popasu l-a trimis pentru continuarea studiilor teologice la univervitatea din Lipsca, de unde întorcându-se a fost aplicat ca profesor la institutul teologic cu începutul anului 1870/1, cu salariu de 399 fl., ce să primia atunci dela Vârșet; nu mult după aceea a fost încredințat și cu conducerea oficiului de diriginte al institutului teologic. În aceste două calități a rămas până la 1 Septembrie 1888.

În 21 Noemvrie 1871 a fost hirotonit în biserica catedrală prin fericitul Episcop Ioan Popasu întru diacon, iar în 16 Aprilie 1872 în ziua sfințelor Paști a fost hirotesit de protodiacon; în 9 Mai 1874 la Înălțarea Domnului a fost hirotonit întru prezbiter, iar în 13 Aprilie 1875 ziua sfințelor Paști, — după ce în 4 Februarie 1875 a fost tuns de monah în mănăstirea Hodoș-Bodrogului prin arhimandritul Corneliu Jivociviu, primind numele monahal Filaret — a fost hirotesit de fericitul Episcop Ioan Popasu de protosincol.

În 25 Decemvrie 1891 Episcopul Nicolae Popea l-a hirotesit de arhimandrit, iar în 23 Aprilie 1902 l-a numit vicar episcopesc.

În primăvara anului 1871 fu ales prin Sinodul eparhial de asesor onorar la senatul școlar, iar în 23 Noemvrie 1871 numit referent substituit la senatul bisericesc: În 1873 abzicând de asesoratul la senatul școlar fu ales asesor onorar la senatul bisericesc; iar în toamna anului 1881 fu ales prin Congresul național-bisericesc asesor ordinar în senatul bisericesc al Conzistorului mitropolitan. În anul 1886 este ales asesor ordinar salarizat în senatul bisericesc al Conzistorului nostru diecezan.

Dela intrarea în serviciul bisericeii fără întrerupere este membru al sinodului eparhial ca deputat preoțesc, iar dela 1881 începând deputat preoțesc la Congresul național-bisericesc.

Dela împreunarea comitatelor Severin și Căraș începând este membru ales al congregațiunii comitalenze, iar doi ani a fost membru al comitetului administrativ al comitatului Căraș-Severin.

În calitatea sa de asesor ordinar al senatului bisericesc a condus în 1889 în senzul Statutului Organic §-ul 118 ca președinte al Conzistorului diecezan, dieceza noastră dela reposarea fericitului Episcop Ioan Popasu până la intronizarea Episcopului Nicolae Popea, întâmplată în Iulie 1889 (Februarie—Iunie 1889).

Activitatea P. C. Sale este tuturor prea bine cunoscută și nu e necesitate a o desfășura aici mai pe larg.

Cunoștințele solide ce le poșede, caracterul firm ce îl înfrumțează, viața cumpătată și nepătată ce-l distinge, i-au câștigat stima sinceră a tuturor bărbaților de bine și a fruntașilor diecezei noastre. Și acestei împrejurări este a să atribui, că în 1891 fiind sinodul eparhial întrunit s'a prezentat o deputațiune a deputaților sinodali la episcopul diecezan Nicolae Popea cu rugarea, ca în conziderarea meritelor trecutului și calităților personale ale P. C. Sale să binevoiască a-l promova la rangul de arhimandrit, ceea-ce urmând în ziua Nașterii Domnului din 1891, deputații sinodali l-au surprins cu o cruce cu lanț de aur foarte frumoasă.

Acestei împrejurări este a se atribui și faptul, că în ședința ultimă a sinodului eparhial din anul 1902 comunicând Episcopul diecezan sinodului eparhial, că numește pe P. C. Sa vicar episcopesc, deputații sinodali au fost foarte plăcut atinși, și dacă a fost ceva ce a produs regrete, a fost că fiind în ședința ultimă nu să puteau face manifestațiunile dorite, căci după cum s'a exprimat un domn deputat: Am așteptat aceasta de mult, și totuș ne-a aflat așa de nepregătiți.

Astăzi s'a dat I. P. C. Sale cea mai deplină răsplată pentru serviciile prestate bisericeii ales fiind episcop, și dorim ca curând să-l întimpinăm cu:

Întru mulți ani, Prea Sfințite Stăpâne!

Mercantilismul la preoți.

I.

Dacă ne oprim gândul și ne dăm bine sama de evoluția socială și științifică a timpului de azi, și dacă cași preoți căutăm direcția în care se dezvoltă evoluția, fără multă opintire mentală putem constata, că acea nu trece dintr'o treaptă la alta ținând cont de biserică și de întărirea obștei prin moralitate, ci grăbește înainte cu pași repezi, întocmindu-și fazele de dezvoltare astfel, ca acele să producă percent material cât mai mare, iar moral — ceva, ori chiar nimic. Că evoluția socială este condusă de mercantilism, nu s'ar părea de tot nenatural, mai ales azi, când articolii trebuincioși traiului omenesc sau urcat la preț, dar ca evoluția științifică în loc de interesul idealist, genuin să-și aibă de scop iarăși »câștigul« bănesc, asta e curios puțin, deși de altcum e un fapt la care nu încapă în- doială.

Scurt zis: azi roata mare a progresării lumii, nu se 'nvârte pentru a promovă înainte de toate moralitatea și apoi alte circumstanțe mai mărunte.

Trăim deci necondiționat în vremea, când nu se prea produc lucruri din cari să profite moralmente obștea, ci toate se ticluiesc într'o formă sau alta pentru a umplea chimirul cât mai mult.

Acest curent, ce are cași program: să te svârcolești în chip și fel numai să curgă în coș din bielsug..., după canoanele exprese în acest merit ale bisericii noastre, ai crede, că nu poate ori că cel puțin nu este în stare a trage în alvia sa preoțimea noastră pătrunsă de duhul apostoliei, dar — durere, că acest simptom înmugurește deabinele prin șura unor frați în Hristos.

Ca preoțimea să se îndeletnicească cu afaceri, cari compromit demnitatea preoțiască, nici un fel de judecată nu poate admite.

Un corp moral — ce are să-și mărginească activitatea sa la îndemnare spre fapte bune, și la abaterea masei omenești de pe potecile păcatelor, — ai crede că nu s'ar pune nici când în rând cu laicii să facă mercenării, — dar cu regret se poate constata și în privința aceasta, că preoțimea nu s'a putut feri de acest balast nici în primii secolii ai creștinismului, când superiori bisericii pentru a țineă preoții la exerciarea celor sufletești, au adus canoane pentru a limita prin lege datorințele și câmpul de muncă al slugitorilor la altar.

Canoanele pentru disciplinarea preoțimei au produs negreșit rezultate bune, căci pe deoparte s'a mântuit preoțimea de oprobiul obștesc, iar de alta parte s'a demarcat ogașul în care au să umble păstorii sufletești.

Canoanele aceste însă precum în trecut, așa nici astăzi nu sunt păstrate nevătămate de întreg corpul preoțesc; motivul acestei împrejurări este — cred — faptul, că contingentul preoțesc nu se recrutează numai din indivizi cu chemare desăvârșită pentru altarul Domnului, ci siliți de diferite forțe, mulți s'au angajat și fără chiemare a se obicinui cu preoția, privind-o o meserie cași ori care alta, unde norocul te face să isbutești.

Acest motiv a produs în tagma preoțiască o mică ceată de indivizi, cărora afacerile cu dobândă le dă mai multe preocupări adeseori decât grijile pastorale.

Acest act de incompatibilitate cu demnitatea preoțiască m'a îndemnat să semnalez unele greșeli, cari dacă le-am retăcea am banaliză numai rolul preotului în viața socială.

Faptă incompatibilă cu cinstea preoțiască este bunăoară, ca preotul să vândă la teighea, să pună la cântar orez pentru mușterii sau să țină slujba de cassar într'o prăvălie.

Nici acel obicei nu poate ocupa loc între îndeletnicirile parohiale, ca un preot să culegă toată roada din nucii satului ce-l păstorește și apoi să facă geșeft cu acele cași perciunați din Galiția.

Tot așa nepotrivit lucru este cu firea blândă și caracterul neșarmurit puritan, ca preotul să-și lase afacerile parohiale și să plece la gropile cu var să vadă cum se pălește piatra, ca așa așezând-o în vagoane să facă comerț de rând.

A figură cași un director executiv la vreun institut de credit, sau a fi slujbaş în biroul de zi al institutului încă nu-i compatibil cu starea de duhovnic; motivul acestor nepotriviri nu-l desfășur, căci subtilitatea acestei chestiuni o cunoaștem cu toții. Meserii, cari nu-i șed bine preotului sunt apoi cămătăria, negoțul cu rachiu și altele, cari în marginile acestui articolaș nu-i necesar ale pune la răvaș, dar cari le cunoaștem poate toți fără ale face pomelnicul. Zic, »pomelnic« intenționat, căci tagmei preoțești i-s'ar face mult bine, dacă aci sulevatele nepotriviri cu caracterul preoțesc și multe altele despre cari poate nu avem toți cunoștință — ar pieri, păstrându-ni-se numai amintirea lor.

CRONICA.

P. S. Sa Dl Episcop diecezan Ioan I. Papp a plecat Sâmbătă în 27 l. c., pentru eșfuirea sfințirii bisericii renovată din Tulca.

Hirotesire și hirotoniri. P. S. Sa Dl Episcop diecezan Ioan, a hirotesit în 27 l. c., întru protopop campestru pe preotul militar Nicolae Fizeșan din Brașov; întru preot, pentru parohia Dumbrăvani, pe teologul George Teaha, iar întru diacon pe Aurel Doboș ales preot în Coroiu.

Constituiri. Societatea de lectură a despărțământului pedagogic gr. or. rom. din Arad, în ședința din 6/19 Sept. pe anul șc. 1908/9. s'a constituit în modul următor: Președinte: profesorul Avram Sădean. Vicepreședinte: Petru Ciongradi ped. c. IV. Secretar: I. Hărduțiu ped. c. III. Notar: L. Gioban ped. c. IV. Cassar: I. Bulzan ped. c. IV. Arhivar: G. Teaha ped. c. III. Controlor: V. Lugojan ped. c. III. Membrii în comisia literară: Gavril Mihața ped. c. IV. I. Chișiu ped. c. III. G. Nuțiu ped. c. II. V. Mangra ped. c. I. Membrii în comisia muzicală: I. Barbulescu ped. c. IV. T. Baloș ped. c. III. I. Țiucra ped. c. II. G. Moga ped. c. I. Membrii comisiei rev. A. Baia ped. c. IV și G. Olariu ped. c. III.; iar Societatea teologilor în următorul șir: Președinte profesor Avram Sădean Vicepreședinte: Ștefan Șerban t. c. III. Secretar: Victor Filip t. c. II. Bibliotecar: Ioan Neacșa t. c. II. Cassar: Liviu Dehelean t. c. I. Controlor: Ilarion Iacob t. c. III. Comisia literară: Solomon Becsa t. c. III. Sabin Stefea t. c. II. Gherasim Andru t. c. I. Comisia revizoară: Ștefan Oprean t. c. II. Traian Barzu t. c. I.

— Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1908/9 în ședința ținută la 14/27 Septembrie a. e., sub prezidiul P. C. Sale Dl Dr. Eusebiu R. Roșca director seminarial și protosincel în modul următor: Președinte: Dr. Ioan Lupaș prof. sem. Vicepreședinte: Traian Cibian t. c. III. Arhivar: Virgil Nistor t. c. III. Notar: Valeriu Judele t. c. I. Cassar: George Ciupe t. c. II. Controlor: Ilariu Reit t. c. I. Bibliotecar: Nicodin Cristea t. c. II. Vicebibliotecar: Nicolae Raduțiu ped. c. I. Redactor: Ioan Popa t. c. III. Econom: George Zavicin ped. c. III. Membri în comisiunea literară: P. Borzea t. c. III. A. Moldovan t. c. III. E. Cinlei t. c. II. I. Trifa t. c. II. G. Vermeșan t. c. I. S. Turtea t. c. I. I. Baboe ped. c. III. F. Boer pad. c. II. I. Dragomir ped. c. II.

O reflexiune. Prea onorate Domnule Redactore! În cronică bibliografică din Nr 37 a. e., al revistei noastre „Biserica și școala“ se reproduce recenziunea Părintelui Protoierău G. Pletos, asupra manualului „Istorie biblice“ de Pr. D. Voniga, în care se afirmă următoarele: „La istorioarele luate din T. V; a urmat șirul cronologic. La celea din T. N. acest șir autorul îl ține numai până la pășirea lui Isus în public (inceperea activității publice). De aci ne scoate în lumină viața Mântuitorului. Un pas corect acesta, care pune în avantajul lucrării D-Sale, față de toate câte le avem tipărite de curând în Metropolie“ La această concluzie ajunge recenziunea de sigur, din necunoașterea tuturor manualelor apărute mai înainte în Metropolia întreagă, ceea-ce nu e de mirare, precum nu e mirare nici de aceea, că prin foile din Ardeal se face lux cu „avantagiul“ acesta. Ar fi mirare însă în contra zicere adevărul și e păcat, dacă credința aceasta s'ar lăți „Biserica și Școala“ tocmai înainte cu un an, anume: în Nr. 25, din 1907. a publicat recenziunea adusă asupra manualului subserisului „Istorie biblice“, care sună așa: „De altcum materialul este bine rotunzit și împărțit. La T. V. se face împărțirea după perioadele istoriei vechi jidovești, iar la T. N. ce conține biografia Mântuitorului, contrast cu uzul de până acum, se face nimerita clasificare a materialului după cele trei chemări mesiane.“ Prin urmare, sistumul observat de p. Voniga în acest punct se poate numi altăceva, dar „avantagiul nu. Rugându-vă să binevoiți a publica această rectificare spre restabilirea adevărului, am rămas cu profundă stimă: Nicolae Crișmariu paroh.

Concurs.

Se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de *clasa III* din *Stracoș* protoprezbiteratul Orăzii mari cu termin de *30 de zile* dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1. Casa parohială. 2. Folosirea alor 5 jugh. catastrale de pământ. 3. Stolele îndatinat și anume: dela botez 40 fileri, dela înmormântare mică 2 cor., dela înmormântare peste 7 ani, dela cei mai săraci 6 coroane, dela cei mijlocii 8 cor. și dela cei mai avuți 10 cor. 4. Dela cununii 4 cor. 5. Dela 75 numere de case câte 1 vică de cucuruz sfărîmat à 2 cor. Întregirea dela stat pentru preoții fără 8 clase 590 cor. 08 fileri. Contribuția după pământul parohial o va solvi preotul ales.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au să-și înainteze recursele lor instruite conform dispozițiilor din regulamentul pentru parohii subsemnatului cel puțin cu 3 zile înainte de exprimarea terminului, având în acest interval a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sta biserică din Stracoș spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* m. p. protopop. —□— 1—3

Se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de *clasa III* din *Spurcani*, protoprezbiteratul Orăzii-mari cu termin de *30 de zile* dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1. 24 jugh. pământ arător și fânaț cu dreptul de pășunat. 2. Dela 60 numere case câte o măsură bucate ori în bani câte 2 cor. 3. Dela funcțiunile obveninde în parohie stolele uzuat, și anume: dela înmormântare mică 2 cor. dela înmormântări mari dela 6—10 cor. dela cununii 4 cor. dela botez 1 cor. 4. Întregirea dotațiunei dela stat pentru preoți fără 8 clase în sumă de 596 cor. 62 fil. Contribuția după pământurile parohiale o va solvi alegândul.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au să-și înainteze recursurile lor instruite conform dispozițiilor din regulamentul, pentru parohii subsemnatului oficiu cel puțin cu 3 zile înainte de spirarea concursului, având în acest interval a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sta biserică din Spurcani spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* m. p. protopop. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei *Sântelec* din protopopiatul Orăzii-mari se escrie concurs cu termin de *30 zile* dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1. 32 jugh. pământ arător și fânațe cu dreptul de pășunat; 2. dela 95 numere de case câte o măsură bucate; 3. Venitele ștolare uzuat, acestea emolumente împreună cu întregirea dela stat pentru candidați fără 8 clase în suma de 496 cor. 24 fil. dau un venit anual sigur recerut pentru parohie de cl. III. Contribuția erarială după pământul parohial o va solvi preotul alegând.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au să-și înainteze recursurile lor instruite conform dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii subsemnatului până cel puțin cu 3 zile înainte de alegere, având în terminul indicat a să prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare

în sta biserică din Sântelec spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* m. p. protopop. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din *Cotigleti*, protopopiatul Orăzii-mari se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. 10 jugh. pământ arător împreună cu dreptul de pășunat. 2. Dela 100 numere de case câte una măsură de bucate; venitele stolare uzuate; aceste emolumente împreună cu întregirea stabilită din partea Înaltului Guvern, pentru candidații fără 8 clase cu suma de 48 cor. 32 fil. dau un venit anual sigur, recerut pentru parohie de cl. III. Contribuția erarială după pământul parohial o va solvi preotul alegând.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au să-și înainteze recursurile lor instruite conform dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii subsemnatului până cel puțin 3 zile înainte de expirarea termenului, având în acest timp a-să prezentă în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică din Cotigleti spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Pacala* m. p. protopop. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de *clasa III* din *Bogeu*, protoprezbiteratul Orăzii-mari se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială cu supra edificatele intravilanului parohial. 2. 7 jugh. de pământ arător și fânați. 3. Dela 60 numere de case câte o măsură de bucate, ori în bani 2 cor. 4. Venitele stolare uzuate. 5. Dreptul de pășunat pentru 16 vite și 12 metri de lemne aduse acasă, notându-se ca aceste numai în naturale le poate primi, fără a putea pretinde pentru aceste remunerațiuni ori răscumpărare în bani. Întregirea de la stat pentru preoți fără 8 clase în suma de 597 cor. 02 fil.

Contribuția după pământul parohial o va solvi alegândul preot.

Doritorii de a ocupa această parohie au să-și înainteze recursele lor instruite conform dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii subsemnatului, oficiu cel puțin cu 3 zile înainte de expirarea termenului de concurs, având în acel timp a-se prezentă în vre-o Duminică ori sârbătoare în sta biserică din Bogeu spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* m. p. protopop. —□— 1—3

Se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de *clasa III* din *Almaș* protoprezbiteratul Orăzii-mari cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. Dela 38 numere de case câte o măsură de cucuruz sfărâmat ori în bani câte 2 coroane. 2. 4 jugh. pământ arător cu dreptul de pășunat. 3. Zile de lucru, dela ceice au vite de tras câte o jumătate de zi cu carul ori cu plugul ori în bani 1 cor. 20 fil., iar dela cei fără vite de tras câte o jumătate de zi de lucru cu mâna, ori 30 fil. 4. Stolele îndatinate. 5. Folosirea intravilanului parohial, notându-se că, de cortel — până când comuna va fi în stare să zidească casă parohială să va îngriji preotul alegând.

Întregirea dotațiunii dela stat pentru preot fără 8 cl. în sumă de 708 cor. 92 fil. Contribuția după pământul parohial o va solvi preotul alegând.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au să-și înainteze recursurile lor instruite conform dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii, subsemnatului cel puțin cu 3 zile înainte de expirarea termenului de concurs, având recurenții a-se prezentă în sta biserică din Almaș pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* m. p., protopop. —□— 1—3

În temeiul încuvișării Veneratului Consistor Nrul 4184/1908, pentru îndeplinirea parohiei de *clasa III Berindia*, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele: 1. Un pătrar de pământ arător fânaț și pășune. 2. Bir dela cei cu un pătrar de pământ 2 cor., dela cei cu un $\frac{1}{2}$ pătrar 1 cor., dela jeleri 50 fileri. 3. Dela înmormântări până la 7 ani 2 cor., peste 7 ani, prohodul și iertăciunile 6 cor., un stâlp 2 cor., o evanghelie 40 fil., liturgie în zile de rând 1 cor. 4. Botez cu sfințirea apoi 1 cor. 5. O slujbă 40 fil. 6. Estrase special 2 cor., familiar 4 cor. 7. Dela cununii 4 cor. 8. Maslu 2 cor. 9. Feștania mare 1 cor. 10. Întregirea dela stat 737 cor., respective 1537 cor., conform evaluației celui ales.

Dările și ecvivalentul după pământ are se le solvească preotul, care e obligat a catehiza și în școala confesională fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie, să-și înainteze petițiile lor ajustate conform dispozițiilor regulamentare, subscrisului prezbiter în Bulțin, cu observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, având a se prezentă în s. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Train I. Magier* protoprezbiter. —□— 2—3

Conform ordinațiunii consistoriale de sub Nrul 1348 a. c., se escrie de nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare, pentru următoarele parohii vacante în tractul Beiuș, anume:

1. *Cârpești mici*, 14 jughere pământ, bir 8 cubule, ștole și întregirea dotației dela stat.

2. *Corbești*, casa parohială, 10 jugh. de pământ, bir câte o brădie, ziuă de lucru, ștole și întregire dela stat.

3. *Crăncești*, 9 holde pământ, bir preoțesc, ziuă de lucru, ștole și întregirea dotației.

4. *Dobrești*, bir preoțesc 156 cor., stolele uzuate și întregire dela stat.

5. *Hidiș*, pământ parohial 8 jugh., bir preoțesc, prețuit în 140 cor., stolele îndatinate și întregirea dela stat.

6. *Luncasprie*, 5 jugh., pământ arător, 14 jugh., pășune, bir preoțesc, ziuă de lucru, stole și întregire dela stat.

7. *Topa de jos*, 2 holde pământ, bir 8 cubule, stole și întregire dela stat.

Se observă, că Dobrești e de clasa I, Luncasprie de clasa II, iar celesalte de clasa III.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile conform Regulamentului în termenul prescriș.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protopop în Beiuș. —□— 2—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. română din *Fancica*, protopopiatul Orăzii mari, se escrie concurs cu termin de alegere pe **6/19 Nov.** a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: în bani 600 cor., cortel cu grădină și venitele cantorale. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par., din Fancica, să se trimită subscrișului oficiu ppopesc din Oradea mare, până la 3/16 Noem. a. c., având recurenții până la acest termin a se prezentă în s. biserică de acolo, spre a-și arată dexteritatea n cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala rom. gr. or., din *Secaș*, pprezvitratu¹ Halmagiului, devenit în vacanță prin abdicerea lui A. Dragoș, se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salar în bani gata 504 cor. 2. 2¹/₂ jugh., pământ arător prețuit în 20 cor. 3. 32 metri lemne, 20 metri pentru învățător și 12 pentru școală prețuite în 96 cor., toate. 4. Conferința 20 cor. 5. Scripturistica 10 cor. 6. Curatoratul școalei 16 cor. 7. Ajutorul dela stat în suma de 256 cor. 8. Dela înmormântări unde va fi poftit dela mort mare 1 cor., dela mic 40 fil. 9. Locuință în edificiul școalei și grădină.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recoursele ajustate conform §-lui 60 din Regulament și adresate com. par., din Secaș, să le subștearnă pe calea oficiului pprezviteral al Halmagiului (Nagyhalmagy) având a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică, spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic, deoarece alegându-l va avea să îndeplinească toate agendele cantorale în și afară de biserică, fără alta remunerație.

Dat în ședința comitetului parohial din Secaș, la 31 August (13 Sept) 1908.

Maximilian Miclean
preot preș. com. par.

Alexandru Mariș
notar adhoc.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* pprezviter insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din *Cuieșd*, protopresbiteratul Pesteș, prin aceasta se publică concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.“

Emolumente: bani gata 100 cor. bucate în preț de 170. cor. Bani de fân 30 cor. Pământ prețuit la 20 cor. Zilele de lucru socotite în bani 20 cor. Stolele cantorale 10 cor. Conferința inv. 6 cor. Sctipturistica 4 cor. Zece cară de lemne 40 cor., din cari se va încălzi și sala de învățământ. Întregirea prin ajutorul sperativ dela stat.

Alesul e dator a conduce strana în biserică, în Dumineci și sârbători, fără altă remunerație.

Petițiile ajustate conform §-lui 61 din Regulamentul școlar, adresate comitetului parohial din Cuieșd, să se înainteze subscrișului protoprezviter, în M. Telegd, până la 15/28 Octomvrie 1908, iar recurenții sunt

datori a se prezentă în s. biserică din Cuieșd, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* pprezviter.

□—

2—3

Pe baza rezoluțiunei Consistoriale de sub Nrul 1888 a. c., pentru îndeplinirea parohiei de *clasa I. M. Ceica*, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. Un intravilan de 1000 st. □
2. Pământ parohial 6 jugh., catastrale, se observă, că până când pământul e esarendat, alesul preot va primi dela comuna bisericăsească 200 cor. anual. 3. Bir preoțesc câte o măsură cucuruz sfărmat dela 100 nre de case, și câte una ziuă de lucru. 4. Pentru catehizare la școala de stat 60 cor., remunerațiune. 5. Ștolele uzuat, și cununie, dela botez 1 cor., feștanie 1 cor., liturgie privată 2 cor. 6. În mormântare mare dela 6 cor. în sus, dela mică 2 cor. 7. Întregirea dotației dela stat 1417 cor.

Pentru cvartir se va îngriji comuna bisericăsească. Dacă nu s'ar află recurenți de clasa I se vor admite recurenți și de clasa II.

— În terminul prescriș recurenții au a se prezentă la s. biserică, spre a-și arată dexteritatea în cele rituale, iar recursurile ajustate cu documentele necesare, se vor trimite conform Regulamentului în vigoare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp*, protoprezviter gr.-or.

—□—

3—3

Pentru întregirea vacantului post de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din *Lăpușnic*, tractul Belinț, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.“ Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 600 coroane, 2. 20 metri lemne, dintre cari 10 metri pentru învățător și 8 metri pentru sala de învățământ. 3. Pentru scripturistica 10 coroane. 4. Pentru conferință și adunările Reuniunii învățătoresci 12 coroane. 5. Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 coroană 6. Locuință liberă cu 2 încăperi, bucătărie și cămară, zidită numai în anul acesta.

Se observă că, cu începere din 1 Iulie 1910 încolo, salarul se va ridică la 1000 cor. și să va acoperi din partea comunei bisericăsești.

Doritorii de a reflectă la acest post sunt poftiți a-și trimite concursele lor instruate conform legilor în vigoare oficiului protopopesc din Belinț. (Bélincz, Temes megye) și au a să prezentă odată într'o Duminecă, sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Lăpușnic, în terminul concursual, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Alesul va prestă serviciile cantorale și va conduce școala de repetiție fără altă dotație.

Lăpușnic, în 8/21 Septemvrie 1908.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sirb* Protoprezbiter.

—□—

3—3